

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 342/2019
03.07.2019. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Божидара Вујичића и Лидије Ђукић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ... кога заступају пуномоћници Татјана Љубисављевић, адвокат из ..., Милорад Константиновић, Марко Цветковић, Душан Мрдаковић и Зоран Павловић, адвокати из ..., против туженог ББ из ..., кога заступа пуномоћник Јелена Прокић, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4500/2017 од 07.03.2018. године, у седници већа од 03.07.2019. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 746/16 од 20.04.2017. године у ставу 1. и 3. изреке и пресуда Апелационог суда у Београду Гж 4500/2017 од 07.03.2018. године у ставу 1. и 3. изреке, па се предмет у наведеном делу враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 746/16 од 20.04.2017. године ставом 1. изреке обавезан је тужени да тужиоцу плати 55.361.917,25 динара са законском затезном каматом од 10.02.2009. године до исплате, у року од 15. дана. Ставом 2. одбија се захтев тужиоца за исправку записника састављеног на рочишту за главну расправу од 20.04.2018. године у предмету П 746/16. Ставом 3. обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 472.144,80 динара, у року од 15 дана.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4500/2017 од 07.03.2018. године у ставу 1. изреке, потврђује се пресуда Вишег суда у Београду П 746/16 од 20.04.2017. годин у делу става првог изреке којим је обавезан тужени да тужиоцу плати 55.361.917,25 динара са законском затезном каматом од 09.12.2009. године до исплате, као и у ставу 3. изреке, а жалба туженог се у том делу одбија као неоснована. Ставом 2. преиначена је пресуда Вишег суда у Београду П 746/16 од 20.04.2017. године у преосталом делу става првог изреке, тако што се одбија тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се обавезе тужени да му на досуђени износ плати законску затезну камату за период од 10.02.2009. године до 08.12.2009. године, као неоснован. Ставом 3. одбијају се захтеви тужиоца и туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка као неосновани.

Против правноснажне другостепене пресуде у односу на став 1. изреке, тужени је благовремено изјавио ревизију из свих законом предвиђених разлога.

Тужилац је доставио одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП ("Службени гласник РС" 72/11, 55/14 и 87/18) Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је као купац са Агенцијом за приватизацију као продавцем закључио уговор о продаји друштвеног капитала методом јавне аукције са отплатом на рате и исти је оверен код Првог општинског суда у Београду под Пов 2658/2007 од 27.12.2007. године. Тим уговором Агенција продаје тужиоцу 70 % друштвеног капитала од субјекта приватизације Трговинског предузећа „ВВ“ А.Д. за укупну цену од 530.000.000,00 динара, односно 6.478.116,80 евра рачунато према средњем курсу Народне банке Србије важеће на дан закључења уговора. Тужилац се обавезао да ће исплатити купопродајну цену у шест једнаких годишњих рата на дан који одговара дану закључења уговора у динарској противвредности евра према средњем курсу НБС на дан плаћања, а годишња рата износи 1.079.686,13 евра. Уговор се сматра раскинутим због неиспуњења, ако ни у накнадно остављеном року тужилац не изврши плаћање купопродајне цене у износу и на начин и у року предвиђеним уговором. Тужилац је као потенцијални уступилац са туженим као потенцијалним пријемником закључио 31.03.2009. године уговор о регулисању међусобних права и обавеза у вези уступања уговора о продаји друштвеног капитала друштвеног предузећа „ВВ“ којим су се уговарачи сагласили да ће након закључења тог уговора приступити закључењу уговора о уступању у форми који чини саставни део тог уговора и потом упутити захтев Агенцији за приватизацију за добијање сагласности за уступање уговора о продаји. Тужени се обавезао да у року од три дана од дана закључења тог уговора уплати тужиоцу 72.653.314,00 динара на име аванса за уступање уговора о продаји, који представља део укупне накнаде за уступање уговора о продаји, а преостали износ накнаде тужени ће исплатити тужиоцу у року који у споразуму дефинишу и тиме ће коначно формализовати уступање уговора о продаји. Тужилац је као уступилац са туженим као пријемником закључио уговор о уступању уговора о продаји друштвеног капитала методом јавне аукције који је тужилац претходно закључио са агенцијом и овај уговор је оверен пред Четвртим општинским судом у Београду под 5Ов. бр. ../09 дана 17.11.2009. године. Тим уговором тужилац уступа туженом наведени уговор о продаји са свим правима и обавезама из тог уговора. Уступањем тог уговора на туженог преноси 70 % капитала субјекта приватизације, тужени ступа на место тужиоца у уговору о продаји и потписом уговора о уступању прихвата права и обавезе које је тужилац стекао уговором о продаји. Сва права и обавезе из уговора о продаји прелазе на туженог са стањем на дан ступања на снагу уговора о уступању, а уговор о уступању ступа на снагу даном доношења решења о давању сагласности на уступање које доноси Агенција, као друге уговорне стране из уговора о продаји. Решењем Агенције од 27.11.2009. године дата је

сагласност тужиоцу као уступиоцу да уступи туженом уговор о продаји друштвеног капитала методом јавне аукције субјекта приватизације „ВВ“ под условом да анекс уговора о продаји закључе као уговорне стране Агенција у својству продавца, тужилац у својству јемца и тужени у својству пријемника и да се анексом тужилац обавезе да у случају неизвршења обавезе из уговора плати износ од 30 % од купопродајне цене утврђене уговором. Уступањем уговора тужени постаје носилац свих права и обавеза из тог уговора, а уговорни однос између тужиоца и Агенције прелази на туженог и агенцију даном доношења тог решења и потписивањем анекса уговора између Агенције, туженог и тужиоца. Тужилац је као уступилац са туженим као пријемником закључио 07.12.2009. године Анекс I уговора о регулисању међусобних права и обавеза у вези уступања уговора о продаји друштвеног капитала друштвеног предузећа „ВВ“. Анексом се мења члан 2. уговора, тако што се после става 1. додаје нова алинеја која гласи да ће накнаду за уступање у износу од 55.367.000,00 динара тужени исплатити тужиоцу најкасније до 10.12.2009. године, а накнаду у износу од 25.135.093,00 динара ће исплатити до 31.01.2010. године и додат је нови члан 2Б који гласи да су тужилац и тужени сагласни да укупна накнада за уступање предатог уговора коју тужени треба да исплати тужиоцу износи 153.155.407,00 динара и иста је регулисана на тај начин што је износ од 72.653.314,00 динара исплаћен 31.03.2009. године по основу уговора о регулисању међусобних права и обавеза у вези уступања уговора о продаји друштвеног капитала предузећа „ВВ“ А.Д. који је закључен 31.03.2009. године, износ од 55.367.000,00 динара ће бити исплаћен најкасније до 10.12.2009. године по основу анекса 1. уговора и износ од 25.135.093,00 динара ће бити исплаћен најкасније до 31.01.2010. године по анексу 1. уговора. Тужилац је лично преко „... банке“ уплатио Агенцији на име прве рате у периоду од 12.12.2007. до 28.12.2007. године 88.333.333,00 динара и на име друге рате у периоду од 01.04.2009. до 09.12.2009. године 102.109.407,25 динара од чега је 09.12.2009. године уплатио 55.361.812,25 динара и тај износ је платио по позиву Агенције да као купац изврши уплату друге рате. Агенција, тужени као купац и тужилац као јемац су закључили Анекс 1. уговора о купопродаји друштвеног капитала методом јавне аукције II/1Ов ./07 од 27.12.2007. године пред Првим општинским судом у Београду дана 11.12.2009. године којом је измењен основни уговор који се односи на назив и основне податке о купцу капитала и то тако што се уместо тужиоца уписује тужени у даљем тексту купац, а додаје тужилац у даљем тексту јемац. Тужени је прихватио да изврши све обавезе Агенције према субјекту приватизације и према запосленима у субјекту на начин, под условима и у року из основног уговора. Тужилац јемчи Агенцији да ће тужени испунити све обавезе из основног уговора, а тужилац одговара Агенцији као главни дужник за обавезе утврђене основним уговором и тим анексом и Агенција може у накнадном року захтевати њихово испуњење било од туженог, било од тужиоца или оба у исто време.

Тужилац у овој парници од туженог потражује управо износ од 55.361.817,25 динара који је он уплатио Агенцији као јемац – платац, а тај износ је требало да уплати тужени као главни дужник што он није извршио, с тим што је било неопходно да се та уплата обави како би се спречио раскид уговора о продаји друштвеног капитала који је закључен са Агенцијом. Првостепени суд налази да је тужиочев захтев основан због тога што је тужилац наведену уплату извршио као јемац, односно за рачун туженог као купца друштвеног капитала, па према одредби члана 1013. став 1. Закона о облигационим односима тужилац има право да захтева од туженог исплату наведеног износа са каматом како је досуђено пресудом тог суда. По мишљењу другостепеног суда тужилац уплату наведеног износа Агенцији није извршио у својству јемца, с

обзиром да је то својство стекао касније, па отуда по том основу и није дужан да исплати наведени износ тужиоцу. Међутим, стоји обавеза туженог да тужиоцу исплати тражену суму по основу међусобно закљученог уговора о уступању од 17.11.2009. године, којим су се странке споразумеле да сва права и обавезе из уговора о продаји прелазе на туженог са стањем на дан ступања на снагу уговора о уступању, а да тај уговор ступа на снагу даном доношења решења Агенцији о давању сагласности на уступање, тј. 27.11.2009. године. Дакле, у тренутку када је тужилац уплатио наведени износ, то је већ била обавеза туженог по поменутом уговору, па отуда тужилац има право да од туженог потражује наведени износ.

Основано тужени у ревизији наводи да одлуке нижестепених судова којима је он обавезан на исплату спорног износа од тужиоца за сада нису прихватљиве јер нису засноване на правилној примени материјалног права, а због чега чињенично стање није потпуно и правилно утврђено.

Одредбом члана 145. став 1. Закона о облигационим односима је прописано да свака страна у двостраном уговору може, ако на то пристане друга страна, уступити уговор неком трећем лицу које тиме постаје носилац свих њених права и обавеза из тог уговора. Агенција за приватизацију, као друга уговорна страна из уговора о продаји друштвеног капитала донела је решење 27.11.2009. године којим даје сагласност купцу АА као уступиоцу да уступи уговор о продаји друштвеног капитала методом јавне аукције субјекта приватизације „ВВ“, који је закључен 27.12.2007. године и оверен код Првог општинског суда у Београду од Ов бр. ../2007 привредном друштву ББ из ..., али под одређеним условима који би се утврдили анексом уговора. Отуда се мора закључити да тек када буде потписан анекс уговора између Агенције, пријемника и уступиоца може да се сматра да је Агенција дала сагласност на уговор о уступању између тужиоца и туженог.

Према одредби члана 78. Закона о облигационим односима кад дејство уговора почиње од одређеног времена сходно се примењују правила о одложном услову, а та правила су садржана у члану 74. став 2. истог закона, по којима је ако је уговор закључен под одложним условом, па се услов испуни, уговор делује од тренутка његовог закључења осим ако из закона, природе посла или воље странака не проистиче нешто друго. У овом случају несумњиво је да из природе посла и воље уговорних страна, а пре свега Агенције за приватизацију као уговарача произилази нешто друго, а то је да уговор о уступању почиње да делује од момента закључења анекса уговора. Такав закључак произилази из чињенице да би се анексом уговора јемац, у конкретном случају тужилац обавезао на плаћање 30 % од купопродајне цене у одређеним случајевима неизвршења обавезе из уговора. Спорни анекс између тужиоца, туженог и Агенције за приватизацију је оверен 11.12.2009. године и он од тада производи правно дејство у напред наведеном смислу, односно од тада постаје пуноважан уговор о уступању између овде странака. Како је тужилац износ који потражује од туженог уплатио 09.12.2009. године, дакле пре закључења наведеног анекса и пре коначног ступања на снагу уговора о уступању потраживања произилази да у конкретном случају тужени у том моменту када је тужилац уплатио наведени износ није био нити јемац, нити обвезник уплате по уговору о уступању потраживања. Како на страни туженог није стајала обавеза уплате, то се на конкретном случају не може применити ни одредба члана 220. став 1. Закона о облигационим односима, а имајући у виду

тврдњу тужиоца да је наведену уплату извршио како не би дошло до раскида уговора о куповини друштвеног капитала субјекта приватизације.

Тужилац и тужени су пре спорне уплате и пре закључења анекса уговора и његовог коначног ступања на снагу закључили анекс I уговора о регулисању међусобних права и обавеза у вези уступања уговора о продаји друштвеног капитала и то 07.12.2009. године. У том анексу уговарачи су утврдили да уступилац и пријемник сагласно утврђују укупну накнаду за уступање предметног уговора који пријемник треба да исплати уступиоцу на 153.155.407,00 динара на начин ближе наведен у тој одредби анекса уговора. Дакле, не само да је по уговору о уступању пријемник био дужан да преузме од ступања на снагу тог уговора све даље обавезе према Агенцији за приватизацију из првобитног уговора, већ је био дужан и да уступиоцу исплати наведен новчани износ. Нижестепени судови, код чињенице да суд није везан правним основом потраживања, нису у поступку утврђивали да ли између странака постоји потраживање по основу тог анекса уговора, односно да ли се предметни износ односи на испуњење обавеза из анекса уговора. С обзиром да та чињеница у поступку није расправљена, нижестепене одлуке су морале бити укинуте на основу члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

У поновном поступку, нижестепени судови ће имати у виду најпре наведено, па ће утврдити да ли је уговор о уступању са поменутиим анексом испуњен у погледу обавезе туженог да тужиоцу исплати утврђену накнаду за уступање уговора о продаји друштвеног капитала методом јавне аукције субјекта приватизације Трговинског предузећа „ВВ“, те ће након тога у складу са утврђеним чињеничним стањем донети на закону засновану одлуку.

**Председник већа судија
Весна Поповић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**